

Ceylanpınar

GDA010

Korumaya Bağımlı
Gerileme (-1)

Ceylanpınar © Şebnem Eras

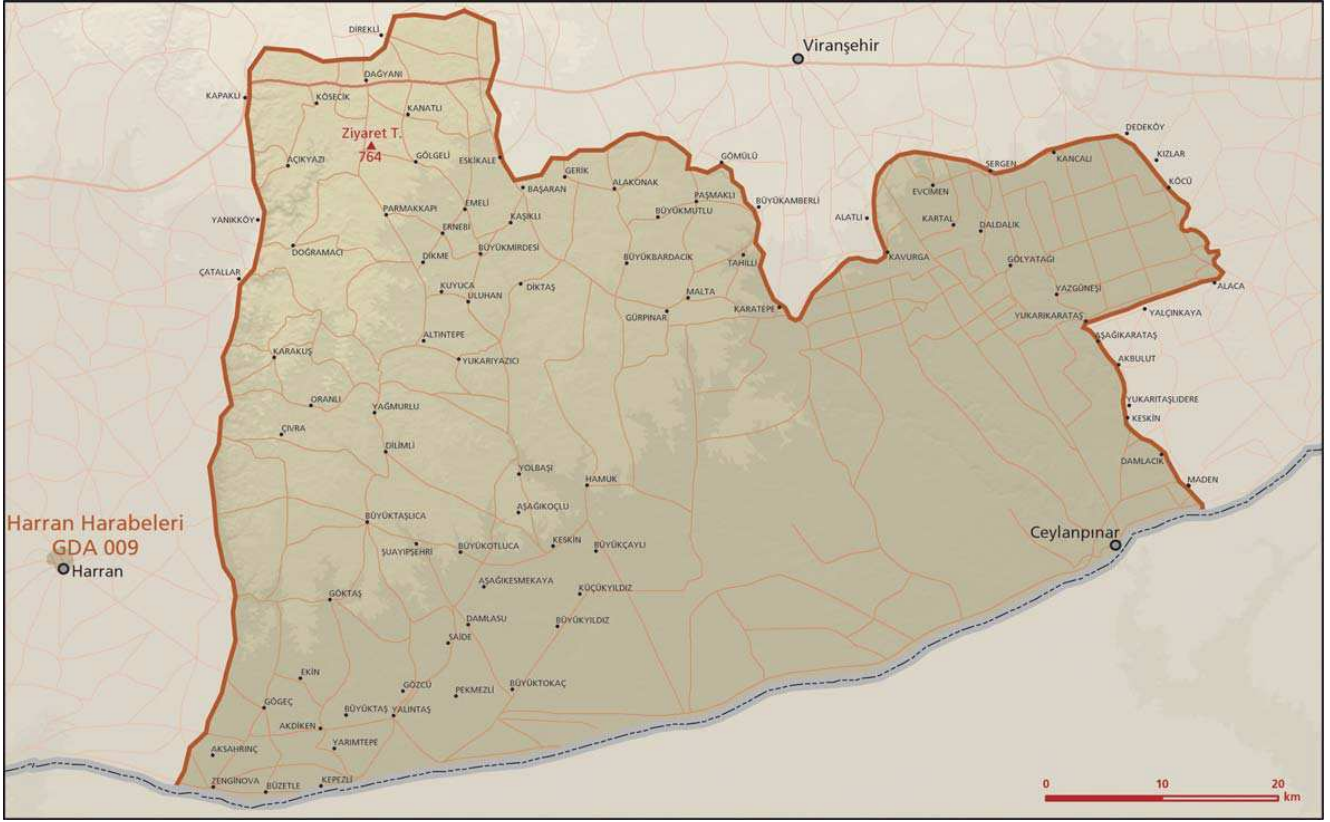
Yüzölçümü : 384884 ha | **Yükseklik** : 360 m - 764 m
Boylam : 39,59°D | **İl(ler)** : Şanlıurfa
Enlem : 36,96°K | **İlçe(ler)** : Ceylanpınar, Harran, Akçakale, Viranşehir
Koruma Statüleri : Yok

- **Alanın Tanımı**: ÖDA, Şanlıurfa'nın doğusunda, Suriye sınırı boyunca yer alan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) ait çiftlik ve geniş doğal bozkırlarla batısındaki kuru tarım yapılan alanları kapsar. Alana Ceylanpınar - Urfa yolu ile ulaşılır. Genellikle düz olan arazide güneye doğru uzanan dere yatakları bulunur. Mera ve tarım alanlarında güneye doğru hafif meyillidir. Ceylanpınar ÖDA'sının doğusunda bulunan alüvyonlu topraklar, büyük ölçüde Karacadağ eteklerinden doğan Habur Çayı tarafından sulanır.
- **Habitatlar**: Alan tarım arazilerinden ve doğal bozkırlardan oluşur. İlk baharda, 15 – 20 gün yeşil kalabilen yulaf, yabani arpa, yabani buğday, ince çayır otları ve yabani hardal gibi mera bitkileri bölgedeki baskın türlerdir. ÖDA sınırları içerisinde yer alan Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği'nin bir kısmı yani doğal bozkırlarla kaplıdır. Ancak ÖDA'daki doğal bozkırların büyük kısmı çiftlik sınırlarının dışında, batıdaki bazalt kayalık ve taşlık akarsu kenarlarında ve killi toprakla kaplı yumuşak eğimli tepeler üzerinde gelişmiştir.
- **Türler**: ÖDA özellikle bozkır türleri için büyük önem taşır. Alanda nesli dünya ölçüsünde tehlikede ve endemik üç farklı sığırkuyruğu (*Verbascum* sp.) türü bulunur. Bunlardan *Verbascum stepporum* tüm dünyada sadece Ceylanpınar ÖDA'sı içinde yaşamaktadır.
Nesli dünya ölçüsünde tehlike altında olan kuş türlerinden sürmeli kuzkusu (*Vanellus gregarius*) ve toy (*Otis tarda*) üreme dönemi dışında alanda önemli sayılarda görülür.
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı arazide çok sayıda ceylan (*Gazella subgutturosa*) kafes içinde yetiştirilmekle birlikte yabani ceylanların çok az sayıda ve üretim çiftliğinin dışında, alanın batısındaki tepelerde yaşadığı tahmin edilmektedir.
Türkiye'de kara çaylağın (*Milvus migrans*) en büyük kışlama popülasyonu bu ÖDA'da yer alır. Bunun yanı sıra üreyen bağirtlak (*Pterocles orientalis*), kılkuşluk bağirtlak (*Pterocles alchata*) ve kocagöz (*Burchinus oedicnemus*) popülasyonları alandaki diğer bölgelere göre nispeten az bozulmuş bozkır ekosisteminin en güzel örneğidir.
- **Alan Kullanımı**: ÖDA'nın 175650 hektarlık kısmı Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği'ne aittir. Üretim çiftliğinde yoğun tarımsal faaliyetin yanında hayvancılık da yapılmaktadır. ÖDA'nın

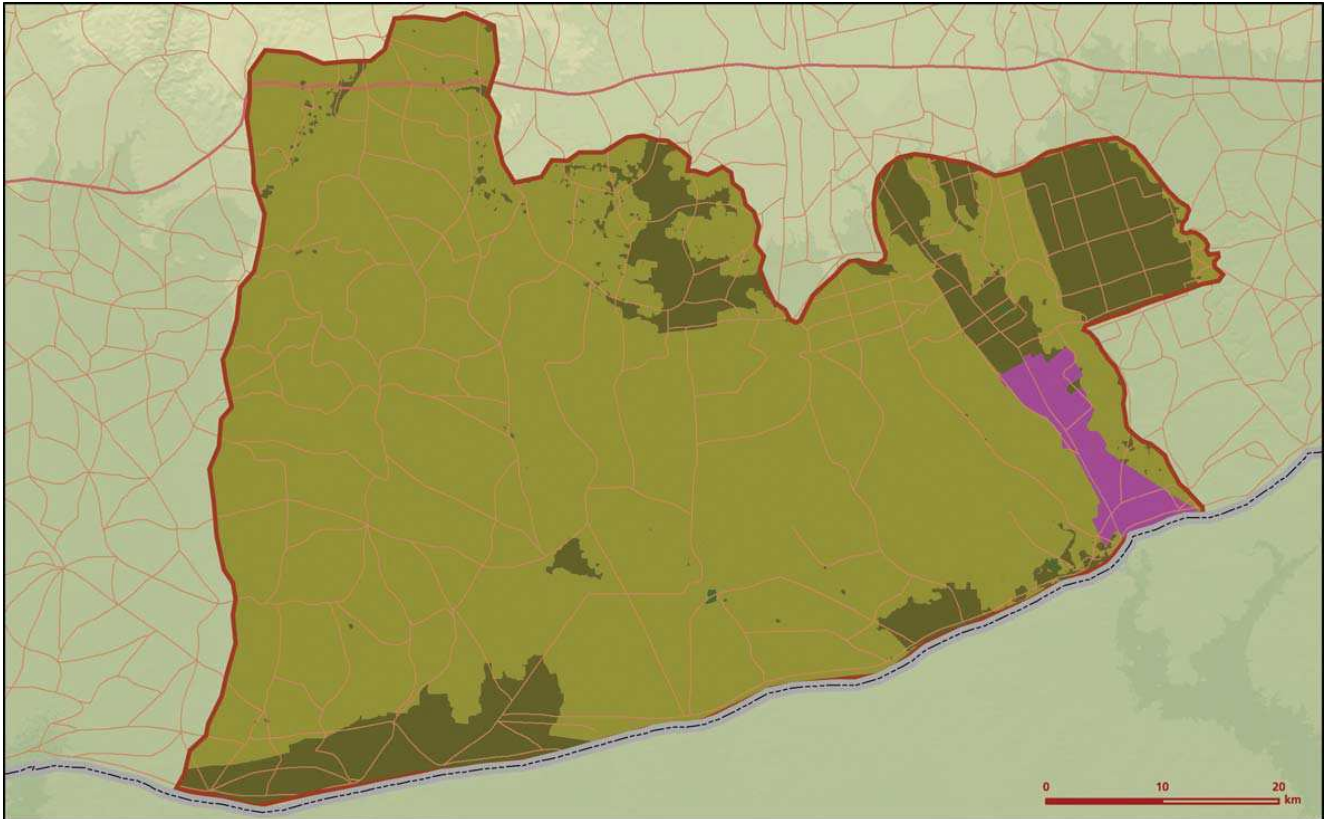
- batısındaki tepelerde dağınık bir şekilde yaşayan bölge halkı hayvancılıkla uğraşır. Devlet üretme çiftliği dışındaki az miktarda tarıma müsait alanda genel olarak tahıl ekimi yapılır.
- **Tehditler**: Geçtiğimiz yıllarda doğal bozkırların tarım arazisine dönüştürülmesi ve var olan tarım alanlarındaki yoğunlaşma sonucunda, bölgedeki doğal ve yarı doğal habitatlar zarar görmüştür. Doğal bozkırların bakırlığını zamanla kaybetmesi ve aşırı otlama nedeniyle toy başta olmak üzere ÖDA'daki pek çok türün sayısı azalmış, bir zamanlar alanda binlercesi görülen mezgeldek (*Tetrax tetrax*) gibi türler muhtemelen tümüyle yok olmuştur. Ayrıca devlet üretme çiftliği içinde ve çevresinde yaygınlaşan sulu tarım alanındaki bozkır türlerinin geleceğini tehdit etmektedir.
- **Koruma Çalışmaları**: Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği, 1994 yılında Dünya Bankası tarafından desteklenen, Tarım ve Köy İşleri ile Çevre ve Orman Bakanlıkları tarafından yürütülen Genetik Çeşitliliğin Yerinde Korunması Projesi kapsamında pilot bölge seçilen üç alandan biridir. Bu amaçla, Ceylanpınar'da hububat ürünlerinin yabani atalarının yoğun olarak bulunduğu yedi "gen yönetim kuşağı" belirlenmiştir. Ceylanpınar Devlet Üretim Çiftliği kır korucuları aracılığıyla korunmaktadır.
Toy Ulusal Eylem Planı çerçevesinde alan, Doğa Derneği tarafından izlenmektedir. Bunun dışında alanda bilinen bir koruma çalışması yoktur.

■ **Yerel İlgili Sahipleri**
Ceylanpınar TİGEM Devlet Üretim Çiftliği, Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa İl Çevre ve Orman Müdürlüğü.

■ **Kiraz Erciyes, Bülent Özmermer**

Ceylanpınar önemli doğa alanı topografya haritası

Ceylanpınar önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
 <i>Alcea guestii</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Alhagi mannifera</i> - Güneydoğu Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Astragalus ancistrocarpus</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Erysimum hirshfeldioides</i>	0	0	-	EN	Var	A2, B1
<i>Euphorbia oxyodonta</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Linum peyronii</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Onosma argentatum</i>	1	0	-	VU	Var	A1
<i>Scrophularia peyronii</i>	0	0	-	VU	Var	A2, B1
<i>Verbascum anastasii</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Verbascum diversifolium</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Verbascum stepporum</i>	1	1	-	EN	Var	A1, A2
<i>Viola pentadactyla</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1
 <i>Anthus campestris</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Bubo bubo</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Burchinus oedicnemus</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	VU	Var (Üreme)	B1, C1
<i>Buteo rufinus</i>	0	0	LC	(NT)	Var (Üreme)	C1
<i>Calandrella brachydactyla</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Ciconia ciconia</i> - Doğu Avrupa	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Circus pygargus</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Lanius minor</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Melanocorypha calandra</i>	0	0	LC	LC	Var (Üreme)	C1
<i>Milvus migrans</i> - Avrupa	0	0	LC	VU	480-650 Birey (Kışlama)	B1, C1
<i>Otis tarda</i> - Avrupa	0	0	VU	VU	15-30 Birey (Kışlama)	A1, B1, C1
<i>Otus brucei</i>	0	0	LC	(LC)	1 Çift (2001 Üreme)	C1
<i>Prinia gracilis</i>	0	0	LC	VU	150 Çift (Üreme)	C1
<i>Pterocles alchata</i>	0	0	LC	LC	Nadir (Üreme)	C1
<i>Pterocles orientalis</i>	0	0	LC	LC	Nadir (2002 Üreme)	C1
<i>Vanellus gregarius</i>	0	0	CR	CR	30 Birey (Göç)	A1, A3, B3, C1, C3
 <i>Gazella subgutturosa</i> - Orta Doğu	0	0	NT	(CR)	Var	B1, B2, C1
 <i>Asaccus elisae</i> - Güneydoğu Anadolu	0	0	-	LC	Var	B2, C1
<i>Telescopus nigriceps</i> - Güneydoğu Anadolu	0	0	-	LC	Var	B2, C1
<i>Testudo graeca</i>	0	0	VU	NT	Var	A1, C1
<i>Varanus griseus</i> - Orta Doğu	0	0	-	(EN)	Var	B1, C1
 <i>Melanargia titea</i> - Doğu Akdeniz	0	0	-	EN	Var	B1, C1
<i>Pseudophilotes bavius</i> - Anadolu	0	0	-	EN	Var	B1, C1
<i>Pseudophilotes vicrama</i> - Anadolu	0	0	-	VU	Var	B1

Pseudophilotes vicrama © Ahmet Baytaş

Toy (*Otis tarda*) © Franz Kovacs